

Mottagare
Regionstyrelsen

Återrapportering av uppdrag. Förslag på framtida användning av Solbergabadet

Förslag till regionstyrelsen

- Ärendet hanteras vidare i budgetberedningen och förslaget äskande hanteras tillsammans med övriga nämnders äskanden.

Sammanfattning

I april 2022 fick regionstyrelseförvaltningen (RSF) uppdraget att inleda ett förstudiearbete kring nuvarande Solbergabadet som en tänkbar mötesplats för kulturen. Förstudiearbetet har pågått i tre år, förslag på lokalens har ytor tagits fram och dialoger har ägt rum med ett flertal parter. Utifrån behovet av en permanent, central placering för ungkulturen och den fria professionella kulturens långvariga behov av lokaler för scenkonst, har en verksamhetsidé om huset växt fram - en fullt ut anpassad lokal för kulturen som inte utesluter andra aktörer eller användningsområden. Förslaget utgår från det underlag som 2024 togs fram av teknikförvaltningen kompletterat med en fördjupad förstudierapport och en verksamhetsbeskrivning med driftskostnader och kostnader för verksamhetsanpassningar.

Målet är att skapa en attraktiv och inkluderande kulturmötesplats med låga trösklar som är angelägen för hela Gotland. Här får ungkulturhuset Fenix en permanent hemvist med hängytor, replokaler, skaparverkstäder och scener. Här får dansområdet tillgång till både repetitionslokal och scen liksom det utbud av scenkonst som ingår i kulturgarantin för Visbys skolor. Här får kultur- och föreningslivet (och andra aktörer) tillgång till en bokningsbar, mellanstor och fullt utrustad scen.

Det stora bassängrummet blir husets hjärta. I förslaget läggs ett golv på bassängen i nivå med vattenytan som möjliggör en yta på totalt ca 400 kvm, där ett flertal scenlösningar kan uppstå. Lokalerna ska vara bokningsbara och tillgängliga cirka 50% av tiden för det fria kulturlivet, kulturinstitutionerna eller övriga aktörer. Även om lokalerna kommer att vara anpassade efter framför allt kulturens behov, gör husets flexibla möjligheter att även andra typer av aktiviteter kan äga rum här, tex mässor, föreläsningar, möten eller andra fritids- eller föreningsaktiviteter. I dialogen kring lokalbehov har inte bara kulturlivets aktörer hörts utan även aktörer som RF-SISU Gotland och Visby Centrum.

Huset bemannas av ungkulturverksamhetens personal men ytterligare tre funktioner behövs. En verksamhetsledare/koordinator, en teknisk samordnare och en tekniker/vaktmästare ingår i driftsbudgeten. Idag saknas teknisk kompetens kring ett flertal av regionens samlingslokaler. På sikt är denna kompetensbrist fördyrande och snabbar på slitaget kring de investeringar som görs. Tillgång till teknisk kompetens på plats har efterfrågats av aktörerna som ingått i förstudien.

Det befintliga underlaget från förstudien 2024 av Tengboms arkitekter kvarligger, då det fortfarande ger en god bild av förslaget. De förändringar som skett i det justerade förstudiedirektivet handlar främst om de flexibla scenlösningar som nu föreslås. Den totala kostnaden för ombyggnad av nuvarande lokaler beräknas till 62,4 miljoner kronor (mnkr) (2024 års nivå, se bilaga 2). Därutöver tillkommer verksamhetsanpassningar för 9,9 mnkr (se bilaga 1). Driftskostnader uppgår till 11,2 mnkr. Driftsnettot på det nya badhuset beräknas bli 9,9 mnkr per år. Ramförstärkning krävs med 7,2 mnkr från och med 2029. Till följd av uppkomna rivningskostnader för bassängen krävs en driftskostnad på 4 mnkr. Denna engångskostnad uppstår 2028. Därav krävs en ramförstärkning med motsvarande belopp för 2028.

En intäktskalkyl har gjorts baserat på dialog med kulturaktörer samt en uppskattning utifrån hur arrangörslivet 2025 ser ut. En räknemodell (i fyra nivåer för taxor och avgifter) har tagits fram som bygger på husets faktiska kostnader, ytstorlekar, jämförelser med regionens övriga taxor och avgifter och liknande taxor och avgifter i andra kommuner.

Investeringsmedlen fördelas mellan åren 2026-2029. För att mer rättvist och utifrån projektets karaktär möta behovet av medel per år, bör regionstyrelseförvaltningen årligen (från 2026 och fram till överlämning till verksamheten) återkomma till budgetberedningen med en avstämning. Investeringsmedlen fördelas preliminärt enligt följande under projektet:

Investeringsmedel i fastighet

2026: 1,5 mnkr (2,5%)

2027: 4,7 mnkr (8%)

2028: 35 mnkr (60%)

2029: 17,2 mnkr (30%)

Verksamhetsanpassningar:

2028: 5 mnkr

2029: 5 mnkr

Driftsmedel

2028: 4 mnkr (engångskostnad, rivning)

2029 och framåt: 7,2 mnkr (verksamhetsstart)

Bedömningen är att det går att bygga om nuvarande Solbergabadet till ett kulturhus enligt förslaget. Byggnadens ursprungliga karaktär bibehålls och tillgängligheten, oavsett funktionsnedsättning, förbättras. Scenen blir

ändamålsenlig för musik, teater och dans enligt Riksteaters klassning för en gul scen, vilket möjliggör både fler gästspel och en utökning av dagens kulturutbud. Byggnaden kommer dessutom att spela en avgörande roll för dansområdets utveckling och kulturlivet får tillgång en mellanstor scen och efterfrågade replokaler för unga i en tid då studieförbundens lokaler minskar. Scenen är även en särskilt intressant plats för Gotlandsmusiken som saknar en fast spelscen i Visby. Att utveckla och rusta en arkitektoniskt unik byggnad i Visby till ett kulturhus är att också tillvarata ett modernt kulturarv och samtidigt tillföra ett nytt innehåll i stadsbilden som kompletterar det nya Solbergabadet och de kommersiella verksamheter som finns i Östercentrum.

Det främsta skälet till att satsa på en transformering av nuvarande Solbergabadet till en kulturmötesplats är för att sätta fokus på målgruppen unga och unga vuxna. En centralt placerad ungekulturverksamhet nära Östercentrum och busstationen kan utgöra en viktig del i Region Gotlands brottsförebyggande arbete och fånga upp unga över hela Gotland med möjligheter till gemenskap, upplevelser, rörelse och kreativ utveckling. Synergier finns med närheten till Solbergaskolan, med huset som en användbar plats för undervisning, rörelse och utåtriktade aktiviteter. Framför allt erbjuder eleverna en trygg plats att kunna vara på efter skoltid.

Den målgrupp som enligt statistiken mår sämst i samhället idag är också den grupp som står längst bort från kulturutbudet på Gotland - unga och unga vuxna. I barnrapporten för 2025 anger Bris att antalet unga som tar kontakt med Bris har ökat och att samhället brister i att skapa en trygg uppväxt för många barn och unga idag. I medborgarenkäten på Gotland från 2024 är det stor efterfrågan på mötesplatser för unga. Av alla resultat i medborgarenkäten i avsnittet kultur, bibliotek och mötesplatser, så är mötesplatser för unga det som får lägst betyg.

En satsning på en fysisk lokal i Visby med fokus på ungekultur nära busstationen, Östercentrum och en av Gotlands största skolor träffar flera mål i såväl den regionala utvecklingsstrategin som Gotlands kulturplan 2025-2028. Den främjar samhällsutvecklingen, stärker det brottsförebyggande och hälsofrämjande arbetet, ökar Gotlands attraktionsvärde och förser det gotländska kulturlivet med en efterfrågad lokal för framför allt scenkonst.

Med utgångspunkt i kulturplanen har satsningen potential att leva upp till samtliga tio mål i Kulturplan 2025-2028, med fokus på ökad delaktighet och att nå nya målgrupper. Det svaga området dans stärks, fler ändamålsenliga lokaler för kultur tillskapas, framförallt där barn och unga kan skapa och möta kultur. Det är också ett sätt att stödja professionella arrangörer och kulturskapare, skapa föryngring i föreningslivet och säkerställa en plattform för morgondagens kulturskapare.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att ärendet överlämnas till budgetberedningen och att föreslaget äskande hanteras tillsammans med övriga nämnders äskanden. Till budgetberedningen kommer

regionstyrelseförvaltningen att lägga fram följande förslag till beslut i regionfullmäktige:

- Nuvarande Solbergabadet byggs om till ett kulturhus utifrån regionstyrelseförvaltningens förslag.
- En preliminär investeringsbudget på 72,3 miljoner kronor läggs in i investeringsplanen för åren 2026-2029.
- 4 miljoner kronor läggs i driftsbudget för 2028 för rivning. 7,2 miljoner kronor i utökad driftsbudgetanslag till regionstyrelsen läggs in i resultatplanen från och med år 2029.

Ärendebeskrivning

Planerna på att bygga ett kulturhus i Visby går så långt bak i tiden som 1919. Behovet av anpassade lokaler för framför allt scenkonst har de senaste 20 åren synliggjorts i olika processer som resulterat i till exempel Wisby strand, Wisbygymnasiets Sävaula och Ica Maxi Arena - där kulturens behov av olika skäl inte har prioriterats. I exemplet med Sävaulan tillfördes medel för anpassningar men resultatet blev en kompromiss där mycket av det som efterfrågades inte kunde genomföras. Lokalen ses idag inte som användarvänlig då den till största delen är uppbokad av Wisbygymnasiet och dessutom saknar grundläggande teknik. Kulturens arrangörer, framför allt scenkonstens, har istället vant sig vid att anpassa sig till dåliga förutsättningar. Mycket resurser, tid och energi går åt att uppfinna scenutrymmen på hotell, aulor, idrottshallar och i andra typer av samlingslokaler. Samtidigt finns det stora behov av att skapa mötesplatser för Gotlands unga.

I och med beslutet att gå vidare med en nybyggnation av ett badhus i Visby fick regionstyrelseförvaltningen år 2022 uppdraget att se över framtida användning av befintligt Solbergabad. I behovsinventeringen visade sig två tydliga spår. Dels från utbildning- och arbetslivsförvaltningen, som såg ett ökat behov av ytor till idrott och dels från regionstyrelseförvaltningen som såg ett behov av ändamålsanpassade lokaler för kulturen (och scenkonsten). Utifrån detta bedömdes att en utredning borde genomföras utifrån kulturens behov, då beslut redan tagits för en nyetablering av idrottshall i både Roma och Visby samt att Solbergabadet till storleken är för liten för att fylla hela Visbys behov.

Nuvarande Solbergabadet som kulturhus har genomlysts under tre år och ett antal dialoger har förts med olika aktörer och förslag om anpassningar har diskuterats. En viktig part i dialogen har varit Riksteatern som är ledande i Sverige på turnerande scenkonst och som tillhandahåller teknisk kompetens för att främja lokalutveckling i kommuner och regioner. En dansöversyn har genomförts (RS 2024/121) som pekar på det stora behovet av ytor för dans - för repetition men också för framträdanden. Likaså har de regionala kulturinstitutionerna, det lokala föreningslivet, ungdomsavdelningen och ett antal tillfrågade unga målgrupper gett viktiga inspel. Elever och ledning från Solbergaskolan har tillfrågats och kommit med synpunkter.

Gotlandsmusiken efterlyser till exempel en centralt placerad mellanstor scen i Visby med god akustik för bland annat kammarmusik och familjekonserter och skulle nyttjas den för uppskattningsvis 15–20 arrangemang per år. Detta skulle inte ske på bekostnad av institutionens konserter på landsbygden. Gotlandsmusiken ser Solbergabadets placering som optimal och närheten till Solbergaskolans musikklasser som en spännande möjlighet att också arbeta närmare målgruppen barn och unga.

”Gotlandsmusiken ser stora möjligheter med Solberga ungekulturbus som en arena för framträdanden, repetitioner, experimentverkstad och allmänt ”häng” i en kulturell kontext. För musiken specifikt menar vi att ungekulturbuset, förutsatt att akustiken kan anpassas till akustisk musik, kan få stor betydelse både för det fria musiklivet och olika institutioner som plats för barn- och ungdomskonserter, konserter med olika band och mindre instrumentensemble, körkonserter, etc. Det vore önskvärt om repetitionslokaler kunde erbjudas.” (Helena Wessman, 2025, se bilaga 1)

En vändpunkt i förstudiearbetet har varit att rikta fokus på ungekulturen på Gotland. Genom dialoger med unga målgrupper har det konstaterats att det finns ett stort behov av mötesplats för unga centralt i Visby. Många unga uppehåller sig dagligen på Östercentrum i väntan på landsbygdsbussar eller i brist på fritidsaktiviteter. I samband med 2024 års beslut om fördjupad förstudie (RS 2022/77) föreslogs därför att ungekulturbuset Fenix skulle placeras i det tilltänkta kulturhuset. Hösten 2024 mejslades en ny riktning för ungekulturbusets verksamhet ut och i december togs beslutet att organisatoriskt flytta ungekulturbuset Fenix verksamhet till regionstyrelseförvaltningen. Detta som ett led i att stärka verksamhetens kulturprofil och föra målgruppen närmare kulturlivets aktörer (RS 2024/966). Arbete med övertagande av verksamheten pågår under 2025.

Att unga på Gotland är intresserade av kultur har framgått i de enkäter som gjorts under förstudierna. Detta bekräftas i Myndigheten för kulturanalys (MYKAs) nationella rapport ”Ungas kulturvanor” som kartlagt och analyserat ungas kulturvanor i hela landet. Här framgår att unga är mer kulturaktiva än befolkningen i helhet. De vanligaste kulturaktiviteterna bland unga, är att lyssna på musik och se på film.

Gå på bio	81%
Besöka bibliotek	69%
Historiska sevärdheter, byggnader	61%
Besöka museum	60%
Rock- eller popkonsert	50%

Gällande eget skapande spelar drygt 90 procent dator-, mobil- eller tv-spel årligen, 60 procent tecknar eller målar, mer än hälften dansar och närmare hälften sysslar med handarbete eller hantverk. Andelen unga som spelar musikinstrument varierar mellan 33 och 50 procent årligen och andelen som skriver dagbok eller poesi varierar mellan 30 och 43 procent. Tjejer är mer benägna än killar att ägna sig åt flera av de kulturaktiviteter som ingår i rapporten.

Samtidigt visar statistiken att ensamheten ökar bland unga. 24% av alla unga på Gotland upplever ensamhet. I landet finns även annan oroande statistik. Var femte ung kvinna mellan 18-24 år får vård för psykisk ohälsa. 51% av alla femtonåriga pojkar och 78% av alla femtonåriga flickor upplever stress i skolan. Polisen lyfter också utmaningen med att rekrytering av unga in i gängkriminella miljöer pågår även på Gotland. I medborgarenkäten på Gotland från 2024 är det även tydligt att mötesplatser för unga efterfrågas. Av alla resultat i medborgarenkäten i avsnittet ”kultur, bibliotek och mötesplatser” så är det som får lägst betyg - mötesplatser för unga. I barnrapporten för 2025 anger Bris att antalet unga som tar kontakt med Bris ökat och att samhället brister i att skapa en trygg uppväxt för många barn och unga idag.

Varför MYKAs siffror är viktiga även om de är på en nationell nivå är att unga på Gotland liksom i övriga landet ska ha likvärdiga möjligheter att ta del av kultur och själva skapa kultur som i andra regioner och kommuner. I förhållande till deras intresse bör det finnas platser att uppleva och utöva på – tillsammans. I förhållande till deras intresse borde det också finnas ett större utbud av lokal kultur riktat till målgruppen.

Det fördjupade förstudiearbetet består av två delar, en verksamhetsbeskrivning med beskrivning av driftskostnader (bilaga 1) och en fördjupad förstudie med kostnadsberäkningar över ombyggnad och anpassningar som inte utreddes i tidigare förstudie.

Verksamhetsbeskrivningen innehåller följande rubriker:

- 1) Verksamhetsidé – vision och målsättningar
- 2) Huvudmannaskap och egen verksamhet
- 3) Verksamhet i samverkan med externa aktörer.
- 4) Lokalbeskrivning och verksamhetsspecifika anpassningar.
- 5) Organisation och bemanning
- 6) Årskostnader (verksamhet och drift)
- 7) Intäktskalkyl

Verksamhetsbeskrivning, organisering och kostnader

Verksamhetsidén är att skapa en öppen, inkluderande och attraktiv kulturmötesplats med ytor för ungdans, dans och professionell scenkonst för barn och unga - samtidigt som lokalerna görs tillgängliga för externa aktörer. Lokalerna ska vara bokningsbara i olika utföranden och ytorna tillgängliga cirka

50% av tiden (inklusive helger). En differentierad taxa föreslås och lokalerna ska kunna bokas med tekniker. Även om huset kommer att vara anpassat efter kulturens behov, är de flexibla möjligheterna sådana att även andra typer av aktiviteter kan äga rum här. Det stora bassängutrymmet i det nuvarande badhuset är tänkt att bli husets hjärta. I förslaget behålls möjligheten till en ren och öppen golvyta, där en flexibel scen i olika utföranden med publik kan byggas upp;

- Teater eller konsert, 200 personer sittande samt foajé
- Dans, 150 personer sittande samt foajé
- Konsertpublik, 550 personer stående
- Seminarier, möten eller stand-up, 250 personer sittande.
- Fritidsaktiviteter, mässor, lan mm - tomt rum med öppet golv 400 kvm, 550 personer.

Olika delar av huset ska kunna stängas av, så att ungekulturhusets verksamhet kan skiljas från aktiviteter i den stora salen. Unga band och dansare ska på nedervåningen kunna få tillgång till replokaler och danssal utan att kunna komma in i resten av huset. Lokaler för ungekulturen föreslås innehålla:

- Enklare musikstudio
- Hängytor och enklare café
- Replokaler och tillgång till danslokal
- Platser för läsning
- Skaparateljé (analog, måla, sy, dreja mm)
- Digitalt makerspace (digitalt skapande, bilder, film, ljud, 3-D mm).
- Mötesrum och kontor

Kulturhuset föreslås få en egen hemsida där Region Gotlands egna (ung)kulturverksamheter samsas med en kalender där även externa aktörers aktiviteter i huset synliggörs.

I detta förslag har endast ett tillredningskök föreslagits för enklare försäljning och förtäring, där såväl aktörer som hyr in sig och ungekulturverksamheten kan ta plats inför sina aktiviteter. Likaså har inte heller föreslagits att den gamla terrassen återställs för nytt bruk (något som kan diskuteras). Förslaget är att Region Gotland fortsatt är huvudman för huset.

Huset organiseras under Kultur- och fritidsavdelningen/Kulturenheten med befintlig personal i ungekulturverksamheten - men ytterligare funktioner behövs för att det ska kunna användas som en bokningsbar arena gentemot externa aktörer. Tillkommer gör tre nya tjänster, en verksamhetsledare/koordinator, en teknisk samordnare och en vaktmästare/tekniker.

Organisation

Verksamhetsledare/koordinator (ny tjänst)	100%
Ungkulturutvecklare (befintlig personal)	100%

Kulturcoacher, 2 st (befintlig personal)	200%
Teknisk samordnare (ny tjänst)	100%
Vaktmästare/tekniker (ny tjänst)	100%

Teknisk personal behövs för att kunna ställa om till olika scenlösningar, sköta tekniken och återställa lokalerna. Lokalerna ska kunna hyras med tekniker. Det handlar delvis om säkerhet men också professionalitet vid nyttjandet av ljus, ljud och övrig utrustning (tex köra saxlift, hänga ljus i taket, sköta ljudsystem mm). Idag saknas teknisk kompetens i Region Gotlands befintliga lokaler tex Slite teater, Ica Maxi Arena och Säveaulan. På sikt är denna kompetensbrist fördyrande och snabbar på slitaget på de investeringar som görs. Denna kompetens kan bidra till en ökad hållbarhet i alla regionens samlingslokaler där avancerad teknik finns.

Total kostnad för ombyggnad av nuvarande lokaler beräknas enligt fördjupade förstudien till 62,4 mnkr (2024 års nivå, se bilaga 2). Därutöver tillkommer verksamhetsanpassningar för 9,9 mnkr (2025 års prisnivå, se avsnitt i bilaga 1). Driftskostnader uppgår till 11,2 mnkr och behov av ramutökning uppstår 2029 på 7,2 mnkr. Utöver dessa uppstår en driftskostnad för rivning redan 2028 på cirka 4 mnkr. Detta är en engångskostnad. En intäktskalkyl har upprättats efter bedömning av kulturens behov från intressenter under förstudiearbetet och från aktörer idag som använder tillfälliga scener. Ett system för taxor och avgifter har upprättats, som jämfört befintliga taxor och avgifter inom Region Gotland, kommersiella aktörers hyresavgifter i Visby med andra kommuners liknande lokaler och avgiftssystem.

Driftskostnader	11 160 000 kr
Hyra (el, värme, it, sophämtning)	5 000 000 kr
Personal	4 120 000 kr
Verksamhet	700 000 kr
Kapitalkostnader	1 340 000 kr
Intäkter (151 uthyrningsdagar)	1 300 000 kr
Egen budget (ungkultur, hyra dans)	2 665 000 kr
Nettokostnad (behov ramutökning)	7 160 000 kr

Tidplan och alternativ framåt

Det nya Solbergabadet beräknas vara klart tidigast hösten 2027 vilket ger en anvisning om när en ombyggnad av nuvarande badet skulle kunna påbörjas. En beräknad invigning skulle då kunna äga rum 2029.

Skulle satsningen inte prioriteras behöver en ny process inledas kring nyttjandet av nuvarande Solbergabadet. Teknikförvaltningen har ombetts att räkna på en minimiåtgärd för att göra huset användbart, genom att lägga ett nytt golv ovanpå den befintliga simbassängen och låta källarlokaler och alla

ytskikt vara oförändrade. Detta skulle innebära en uppskattad investering på cirka 7 mnkr (se bilaga 2), samt tillkommande ej uppskattade driftskostnader.

Bedömning

Utifrån det förstudiearbete som genomförts på teknikförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen är bedömningen att det går att bygga om nuvarande Solbergabadet till ett kulturhus enligt förslaget.

I förslaget bibehålls byggnadens ursprungliga karaktär och tillgängligheten för personer oavsett funktionsnedsättning förbättras. Byggnaden blir ändamålsenlig för eget skapande och musik, teater och dans enligt Riksteaters klassning för en gul scen. En önskad mellanstor scen för kulturlivet möjliggörs liksom efterfrågade replokaler för unga i en tid då studieförbundens resurser minskar. Byggnaden kommer att spela en avgörande roll för det i Kulturplan 2025-2028 utpekade svaga dansområdet som får en fysisk plats, och är även en särskilt intressant plats för Gotlandsmusiken som saknar en fast spelscen i Visby. Solbergaskolan har också specifikt uttryckt ett intresse för danslokalen som plats för rörelse.

Nuvarande Solbergabadet ritades av Göran Dahlstrand, invigdes 1961 och beskrevs då som "det modernaste badhus som någonsin uppförts". Det är ett fint exempel på 60-tals arkitektur och en signaturbyggnad i Visbys moderna stadskärna. Fokus i förslaget har legat på att ge plats för husets nya funktioner och samtidigt återbruka och bevara så stor del av husets unika karaktär. Att utveckla och rusta byggnaden är att tillvarata ett modernt kulturarv och samtidigt tillföra ett nytt innehåll i stadsbilden som kompletterar och stimulerar de kommersiella verksamheterna i Östercentrum. Husets fasad mot söder får ny exponering och tillför nytt innehåll till det lilla torg som planeras vid nya Solbergabadet. Byggnaden har fått sitt utseende för att vara en öppen och offentlig plats och genom att bli ett kulturhus kan den förbli det.

Närheten till Solbergaskolan ger många möjligheter till samarbeten med huset som en användbar plats för undervisning och utåtriktade aktiviteter. Möjligheten att satsa på en dansprofil kan bli verklighet och samarbete med skolans musikklasser skulle vara naturligt. Men framför allt erbjuds eleverna en trygg plats att kunna vara på efter skoltid.

Den målgrupp som enligt statistiken mår sämst i samhället idag är också den som står längst bort från kulturutbudet på Gotland - unga och unga vuxna. Idag vittnar polisen om att det på Gotland pågår rekrytering av unga till gängkriminalitet och är ute i skolor på hela Gotland och informerar i förebyggande syfte.

En centralt placerad och anpassad kulturmötesplats för framförallt unga bygger motståndskraft, stärker sociala band och utvecklar ungas färdigheter och möjligheter att ta plats i samhället. Med gemenskap, meningsfulla aktiviteter och vuxen närvaro erbjuds alternativ till droger och kriminalitet. En ungkulturverksamhet nära Östercentrum ökar tryggheten efter skoltid och är

en viktig aktör i det brottsförebyggande arbetet på Gotland i samarbete med fältfritidsledare, polis och socialtjänst.

Bedömningen är att förslaget stärker barnperspektivet på kulturen på Gotland, ökar kvaliteten på kulturutbudet för barn och unga och ökar deltagandet i kulturlivet för personer med funktionsnedsättningar. Ur ett geografiskt perspektiv innebär kulturhusets placering med närheten till landsbygdstrafikens bussar att Solberga kulturhus är relevant även för resten av Gotland. Då unga är mer kulturaktiva än befolkningen i sin helhet bör det finnas likvärdigare möjligheter för unga att få utöva och ta del av kultur tillsammans med andra. För många barn och unga på Gotland, så är den kultur de får uppleva på Gotland den enda kultur de får uppleva, då det inte enkelt går att ta sig till en närbelägen kommun för att ta del av ett annat kulturutbud eller få ägna sig åt skapande på fritiden.

Förslaget får en ekonomisk konsekvens och rymmer inte inom befintlig budget trots att två befintliga verksamheter med ekonomi förläggs här (ungskulturverksamhet och danslokal). En kostnad för rivning och behov av ramutökning på 4 mnkr uppstår 2028 och från 2029 behov av ramutökning med ca 7,2 mnkr årligen, där tre nya tjänster bedöms behövas för att driva huset. Det nya Solbergabadet invigs 2027. Att inte gå vidare med förslaget innebär också kostnader - att utreda alternativa användningsområden och ombyggnader. Det innebär också driftskostnader som idag ännu inte är kända.

Ett jämställdhetsperspektiv att ta med i beräkningen är behovet av insatser och lokaler för dans. Dans är ett kulturuttryck som ca 37% unga ägnar sig åt varje månad (enligt MYKAs rapport) men som saknar platser med ändamålsenliga lokaler (rätt typ av golv, speglar mm) för såväl professionell daglig träning, framträdanden som självorganiserad fritidsaktivitet jämfört med andra idrotter eller former av rörelse. Fler tjejer än killar är aktiva inom dans. När idrottsrörelsen har svårt att bibehålla idrottsaktiva tonåriga tjejer väger dansen upp.

En satsning på ett (ung)kulturhus i Visby träffar flera mål i såväl Regional utvecklingsstrategi som Gotlands kulturplan 2025-2028. Den främjar samhällsutvecklingen, stärker det brottsförebyggande och hälsofrämjande arbetet, ökar Gotlands attraktionsvärde och förser det gotländska kulturlivet med en ändamålsenlig lokal för scenkonst. Med utgångspunkt i kulturplanen har satsningen potential att leva upp till samtliga tio mål i kulturplanen, med fokus på ökad delaktighet, fler lokaler finns tillgängliga och att nå nya målgrupper. Satsningen stärker det svaga området dans, breddar kulturutbudet, skapar en ny offentlig kulturmötesplats där även unga kan arrangera för unga. Det är också ett sätt att stödja arrangörer och kulturskapare, skapa föryngring i föreningslivet och säkerställa en plattform för morgondagens kulturskapare och invånare.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-04-11

Bilaga 1. Verksamhetsbeskrivning och driftskostnader Solberga kulturhus

Bilaga 2. Förstudierapport Framtida användning Solbergabadet (efter justerat förstudiedirektiv 2024)

Bilaga 3. Förstudie Arkitektförslag

Referensläsning: MYKAs rapport "Ungas kulturvanor" 2025

Referensläsning: Gotlands medborgarenkät 2024

Referensläsning: Dansöversyn

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Angelica Andersson Fihn
Avdelningschef kultur- och fritid